

Družbenopolitična vloga uprizoritvenih umetnosti in demokratizacija Republike Slovenije

Primer *Dramski observatorij Kapital* (1991)

V razpravi obravnavam predstavo s pomenljivim in zgovornim naslovom *Dramski observatorij Kapital* iz leta slovenske osamosvojitve 1991. Gre za predstavo v režiji Dragana Živadinova, ki si je do danes ustvaril prepoznaven mednarodni opus (tega obširno analizira B. Anđelković v delu *Umetniški ustroj Noordung*). Čeprav sama predstava *Kapital* do te mere celovito še ni bila analizirana, zlasti ne v kontekstu kolektivnega projekta NSK (Neue Slowenische Kunst), je namen razprave raziskava in predstavitev javnega dojemanja vloge umetnosti v družbi v času spremenjenih družbenopolitičnih razmer in tranzicije iz socializma v demokracijo, in sicer s pomočjo analize (medijske) recepcije dogodka *Kapital* v najširšem pomenu besede. Kot metodo uporabljam analizo »uvodnih ritualov« (E. Čufer, S. Kardum), tj. spremljevalnih dogodkov k umetniškim praksam, ki so bili posebej značilni za slovenske uprizoritvene prakse v obdobju slovenske osamosvojitve. Ker govorim o začetku devetdesetih, to pomeni fokus na časopisne objave. Zlasti me zanimajo (umetniško izzvane) objave v medijih, ki so jih sprožile tiskovne konference, kontekst kolektivnega projekta NSK in gladovna stavka Dragana Živadinova, ki jih obravnavam kot uvodne rituale k predstavi *Kapital*.

Ključne besede: Dragan Živadinov, uprizoritvene umetnosti, Republika Slovenija, NSK, Gledališče sester Scipion Nasice, socializem, demokracija, političnost
